

4.2.3 วิธีการกำหนดรหัสบัญชีเพิ่มเติม

10-00-00-00 สินทรัพย์

11-00-00-00 สินทรัพย์หมุนเวียน

11-01-00-00 เงินสดและเงินฝากธนาคาร

11-01-10-00 เงินสด

11-01-10-01 เงินสดในมือ

11-01-20-00 เงินฝากธนาคาร - กระแสรายวัน

เพิ่ม 11-01-20-01 เงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ - กระแสรายวัน

เพิ่ม 11-01-20-02 เงินฝากธนาคารกสิกรไทย - กระแสรายวัน

กรณีที่สหกรณ์ต้องการเพิ่มเติมรหัสบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อให้ครบถ้วนตามบัญชีเงินฝากธนาคารที่สหกรณ์ใช้งานอยู่ ได้แก่ บัญชีเงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ - กระแสรายวัน และบัญชีเงินฝากธนาคารกสิกรไทย - กระแสรายวัน ให้พิจารณาดังนี้ บัญชีทั้ง 2 บัญชีเป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์ ประเภทสินทรัพย์ประเภทหมุนเวียน และต้องนำเสนอในงบการเงินภายใต้หัวข้อ “เงินสดและเงินฝากธนาคาร” ในส่วนของบัญชีเงินฝากธนาคาร ผังบัญชีมาตรฐานกำหนดแยกไว้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทกระแสรายวัน ประเภทออมทรัพย์ และประเภทประจำ บัญชีที่ต้องการเพิ่ม 2 บัญชีอยู่ภายใต้กลุ่มของเงินฝากธนาคาร - กระแสรายวัน ดังนั้นบัญชีที่จะเพิ่มจะต้องมีรหัสบัญชีคุมเป็น 11-01-20-00 เงินฝากธนาคาร - กระแสรายวัน และมีเลขรหัสบัญชีที่สอดคล้องกับรหัสบัญชีคุมด้วย นั่นคือ ขึ้นต้นด้วย 11-01-20 แล้วตามด้วยลำดับของบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน คือ 01 เงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ - กระแสรายวัน และ 02 เงินฝากธนาคารกสิกรไทย - กระแสรายวัน โดยที่เงินฝากธนาคารทั้งสองบัญชีนี้จะต้องเป็นบัญชี ประเภท “ย่อย”

4.2.4 การใช้รหัสบัญชีในการบันทึกบัญชี การบันทึกบัญชีในโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรนี้ นอกจากจะใช้รหัสบัญชีในการบ่งชี้ประเภทของรายการแล้ว ยังต้องบ่งชี้ด้วยว่าบัญชีนั้น ๆ เป็นรายการของธุรกิจ/โครงการใด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบการเงินจำแนกตามธุรกิจหรืองบกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ ดังนั้น บัญชีแยกประเภททุกบัญชีในผังบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรต้องสังกัดธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งเสมอ ต่อไปนี้คือตัวอย่างขององค์ประกอบของรหัสที่ต้องใช้ในการบันทึกบัญชีแต่ละครั้ง

0101 11-06-20-04 บัญชีลูกหนี้การค้า - ธุรกิจดำเนินงาน
 0301 42-01-50-02 บัญชีขายวัสดุอุปกรณ์ - ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

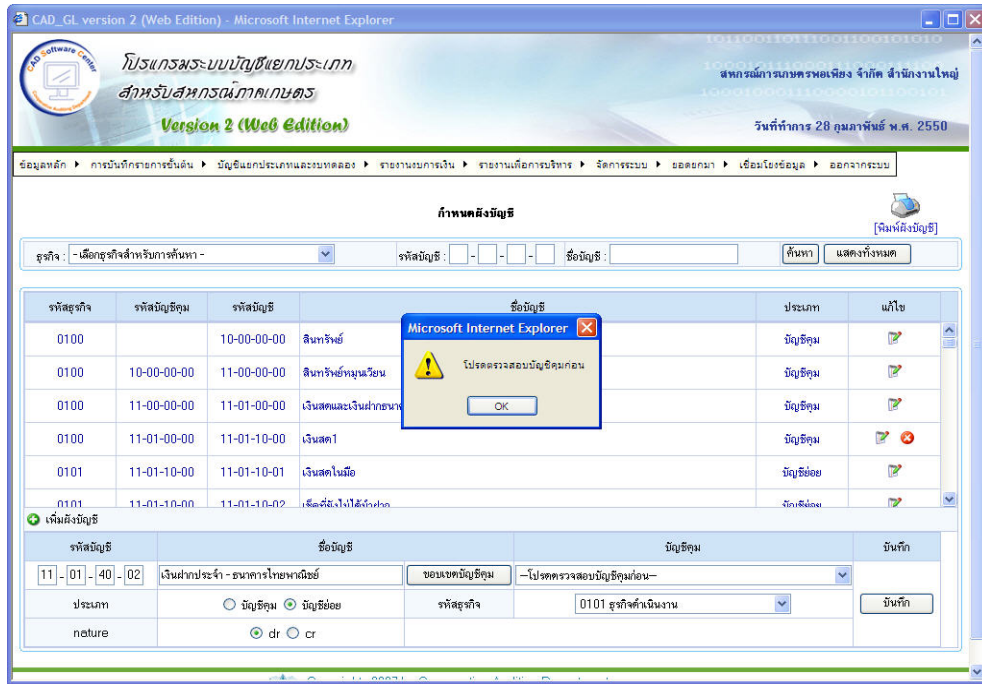
รหัสธุรกิจ   รหัสบัญชี

จุดควบคุมภายในระบบงาน มีดังนี้

รหัสบัญชีเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุดของโปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท ทั้งนี้เพราะระบบข้อมูลทั้งระบบจะใช้รหัสบัญชีเป็นตัวบ่งชี้ข้อมูล แม้ว่าจะได้กำหนดรหัสบัญชีมาตรฐานไว้เป็นจำนวนมากแล้วก็ตาม ในสถานการณ์จริง ยังมีบัญชีบางบัญชีที่ไม่อาจกำหนดไว้เป็นผังบัญชีมาตรฐานได้ ตัวอย่างเช่น บัญชีเงินฝากธนาคารที่โดยปกติจะต้องกำหนดรหัสบัญชี 1 รหัสต่อเงินฝากธนาคาร 1 บัญชี โดยชื่อบัญชีต้องระบุชื่อธนาคาร ประเภทเงินฝาก และเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคาร เพื่อป้องกันการบันทึกรายการผิดบัญชี โดยเฉพาะในกรณีที่สหกรณ์มีการใช้บัญชีเงินฝากธนาคารหลายบัญชีในการดำเนินธุรกิจประจำวัน กรณีเช่นนี้ ผู้ใช้จะต้องทำการเพิ่มรหัสบัญชี แต่เนื่องจากการเพิ่มรหัสบัญชีนั้น ไม่เพียงแต่ผู้ใช้จะต้องมีทักษะด้านการใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทเท่านั้น แต่ยังจำเป็นต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการบัญชีที่ชัดเจนด้วย ดังนั้น ผู้ใช้ต้องตระหนักว่า ความรู้และความเข้าใจ รวมทั้งความระมัดระวังรอบคอบของผู้ใช้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อความถูกต้องของข้อมูล สำหรับจุดควบคุมโดยระบบ มีดังนี้

(1) ออกแบบหน้าจอเพิ่มรหัสบัญชีที่ชัดเจน

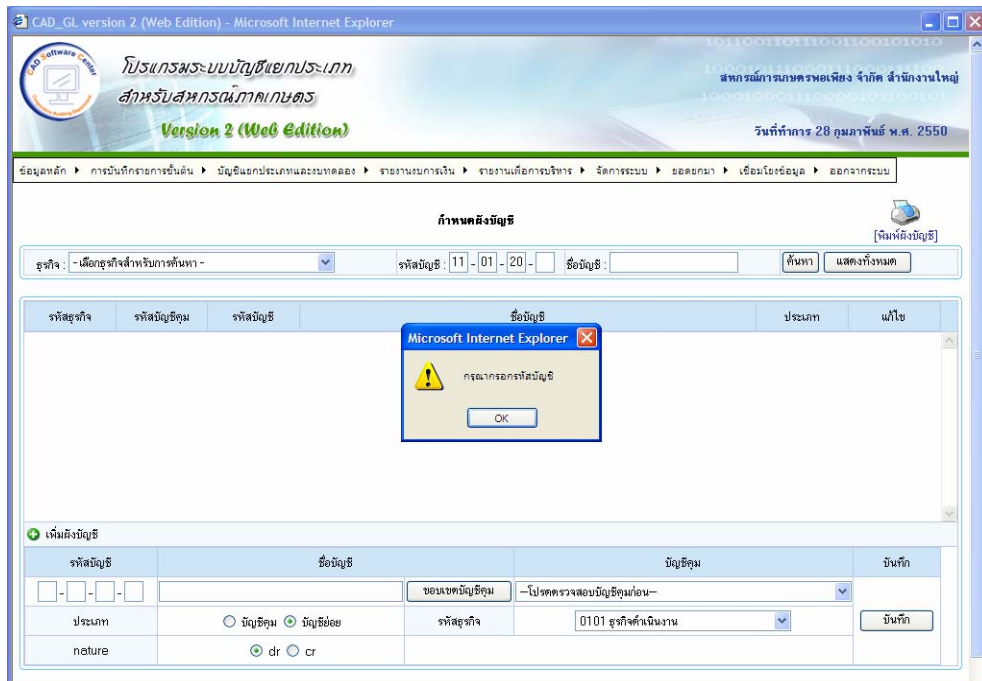
- (1.1) ลำดับการนำเข้าข้อมูลจากซ้ายไปขวา
  - (1.2) ใช้ Radio Button กับข้อมูลที่บังคับเลือกเพียงอย่างเดียว ได้แก่ ประเภทบัญชีคุมหรือบัญชีย่อย และ Nature ของบัญชี เพื่อบังคับให้ต้องเลือกเพียงอย่างเดียวและป้องกันผู้ใช้เลือกข้อมูลที่ขัดแย้งกันหรือไม่เลือกรายการใดเลย
  - (1.3) ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลที่จำเป็น ในการเพิ่มรหัสบัญชีต้องนำเข้าข้อมูลเหล่านี้ให้ครบ ได้แก่ รหัสบัญชี ชื่อบัญชี ประเภทบัญชี Nature ของบัญชี รหัสบัญชีคุม และรหัสธุรกิจ หากยังนำเข้าไม่ครบแล้ว ยืนยันข้อมูลนำเข้าโดยกดปุ่มบันทึก ระบบจะแจ้งเตือนให้ระบุข้อมูลให้ครบก่อนจึงจะยอมรับการนำเข้าข้อมูลนั้น ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 21
- แจ้งเตือนการเพิ่มข้อมูลรหัสบัญชีไม่ครบถ้วน

รูปที่ 4 - 21 แจ้งเตือนการเพิ่มข้อมูลรหัสบัญชีไม่ครบถ้วน

(2) รหัสบัญชีต้องครบ 8 หลัก

การกำหนดรหัสบัญชีไม่ครบตามที่กำหนด จะเกิดข้อผิดพลาดในการประมวลผลจึงกำหนดจุดควบคุมโดยบังคับให้ผู้ใช้งานเข้าข้อมูลให้ครบ หากไม่ครบจะไม่สามารถทำขั้นตอนต่อไปได้ รูปที่ 4 - 22 กรณการกรอกรหัสบัญชี

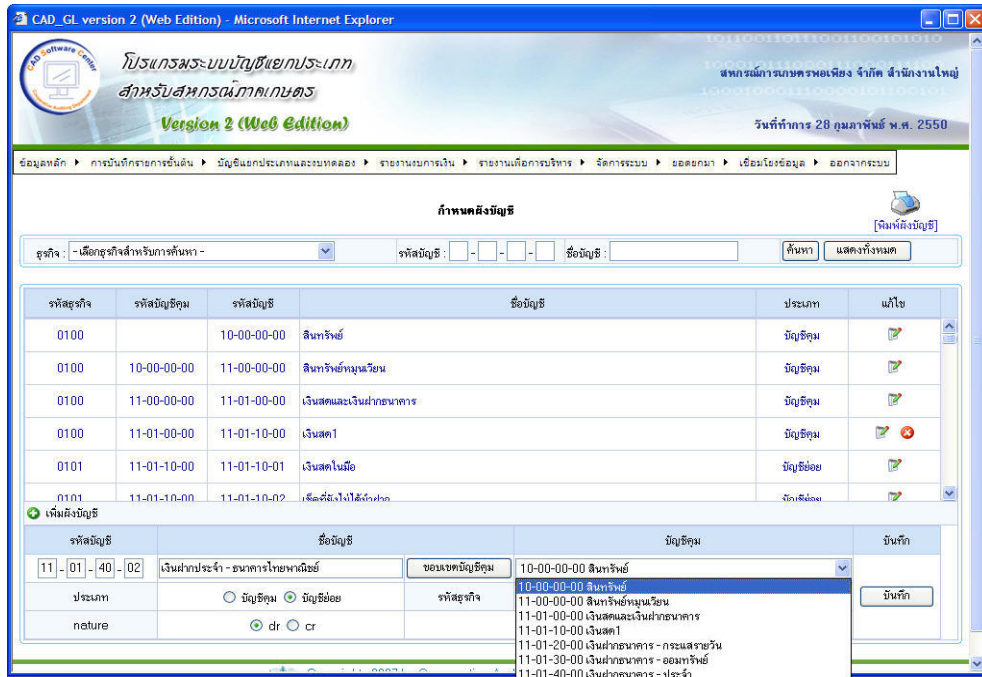

รูปที่ 4 - 22 กรณการกรอกรหัสบัญชี

(3) รหัสบัญชีคุมจะต้องเลือกจากฐานข้อมูล

บัญชีคุมคือบัญชีที่ใช้สะสมยอดของบัญชีหลายๆ บัญชีที่อยู่ภายใต้บัญชีคุมนั้น เช่น บัญชีเงินสด เป็นบัญชีคุมของบัญชีเงินสดในมือกับบัญชีเช็คยังไม่ได้นำฝาก เป็นต้น รหัสบัญชีที่เพิ่มใหม่จะต้องมีรหัสบัญชีคุมที่ถูกต้องและสมเหตุสมผล หากรหัสบัญชีใหม่เป็นบัญชีในหมวดสินทรัพย์ บัญชีคุมก็ต้องเป็นบัญชีที่อยู่ในหมวดสินทรัพย์เช่นกัน ข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นคือ กำหนดบัญชีคุมที่มีหมวดบัญชีไม่ตรงกับบัญชีย่อย เช่น บัญชีที่ต้องการเพิ่มอยู่ในหมวดสินทรัพย์ แต่เลือกบัญชีในหมวดหนี้สิน หรือทุน หรือค่าใช้จ่าย เป็นบัญชีคุม เป็นต้น

เพื่อป้องกันการกำหนดรหัสบัญชีคุมที่ไม่ตรงกับรหัสที่กำหนดไว้ในฐานข้อมูลจึงบังคับให้เลือกจากฐานข้อมูลเท่านั้น โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบขอบเขตของรหัสบัญชีคุมที่แสดงขึ้นมาให้เลือกให้อยู่ในขอบเขตที่ควรจะเป็น คือ อยู่ในหมวดบัญชีเดียวกันกับรหัสบัญชีที่ต้องการเพิ่ม โดยจะเลือกบัญชีคุมที่มีรหัสใกล้เคียงกับรหัสบัญชีที่เพิ่มมากที่สุด หากผู้ใช้ไม่กำหนดรหัสบัญชีคุมโปรแกรมจะแจ้งเตือน ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 23 การเลือกรหัสบัญชีคุม

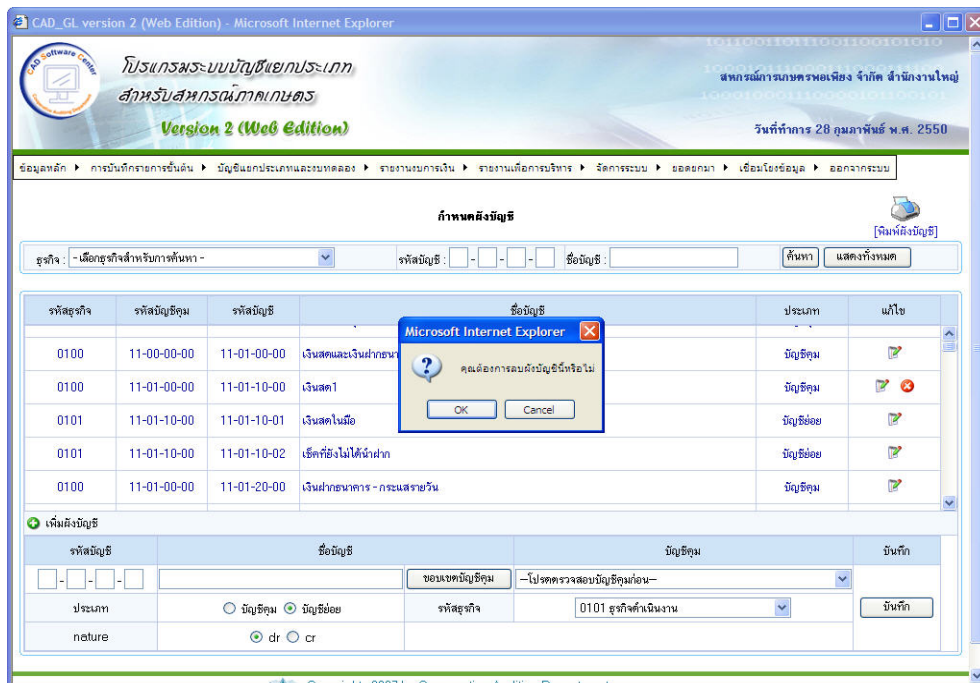
รูปที่ 4 - 23 การเลือกรหัสบัญชีคุม

(4) การลบรหัสบัญชี

การลบรหัสบัญชีเป็นความเสี่ยงที่มีระดับสูงมากของฐานข้อมูลของโปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร อาจทำให้สูญเสียหลักการของระบบงานได้ ตัวอย่างเช่น ในการนำเข้าข้อมูลจะมีการตรวจสอบการบันทึกรายการตามหลักบัญชีคู่ คือ ทุก ๆ เดบิตจะต้องเครดิตด้วยจำนวนที่เท่า ๆ กัน แต่หากมีการลบบัญชีได้บัญชีหนึ่งในภายหลัง อาจพบว่าข้อมูลที่เหลืออยู่ไม่เป็นไปตามหลักบัญชีคู่ ผลคือ หากมีการเรียกดูรายงานงบทดลอง ยอด

รวมด้านเดบิตจะไม่เท่ากับยอดรวมด้านเครดิต หรืองบดุลอาจแสดงยอดสินทรัพย์รวมไม่เท่ากับหนี้สินบวกทุน จุดควบคุมจึงกำหนดไว้ ดังนี้

- (4.1) ทำได้เฉพาะบัญชีที่ผู้ใช้เพิ่มเองและยังไม่ได้นำไปใช้งานใดๆ โดยจะปรากฏสัญลักษณ์ของการลบให้ผู้ใช้สามารถใช้ได้
- (4.2) ระบบจะถามเพื่อให้ผู้ใช้ยืนยันอีกครั้งก่อนที่จะลบข้อมูล ป้องกันผู้ที่กระทำไปด้วยความไม่ตั้งใจ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 24 ยืนยันการลบรหัสบัญชี
- (4.3) รหัสบัญชีมาตรฐานที่ติดไปกับโปรแกรม หรือรหัสบัญชีที่ผู้ใช้เพิ่มเองและได้ถูกนำไปใช้งานแล้ว ระบบไม่อนุญาตให้ลบ กล่าวคือหน้าจจะไม่ป้อนใดๆ ที่ผู้ใช้จะดำเนินการลบได้

รูปที่ 4 - 24 ยืนยันการลบรหัสบัญชี

(5) การแก้ไขรหัสบัญชี

- (5.1) ระบบอนุญาตให้ผู้ใช้สามารถแก้ไขชื่อบัญชีได้ ทั้งบัญชีมาตรฐานที่กำหนดไว้ในโปรแกรมและบัญชีที่ผู้ใช้เพิ่มเอง ทั้งนี้เนื่องจากต้องการให้ผู้ใช้นำรหัสบัญชีที่ได้ออกแบบไว้แล้วไปใช้งานโดยการแก้ไขชื่อตามต้องการ หรือแก้ไขในกรณีพิมพ์ผิด เช่น แก้ไขชื่อบัญชีจากบัญชีเงินสด 1 เป็น บัญชีเงินสด เป็นต้น ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 25 การแก้ไขรหัสบัญชี

(5.2) ระบบไม่อนุญาตให้แก้ไขข้อมูลที่ใช้เป็นตัวหลักในการประมวลผล ได้แก่

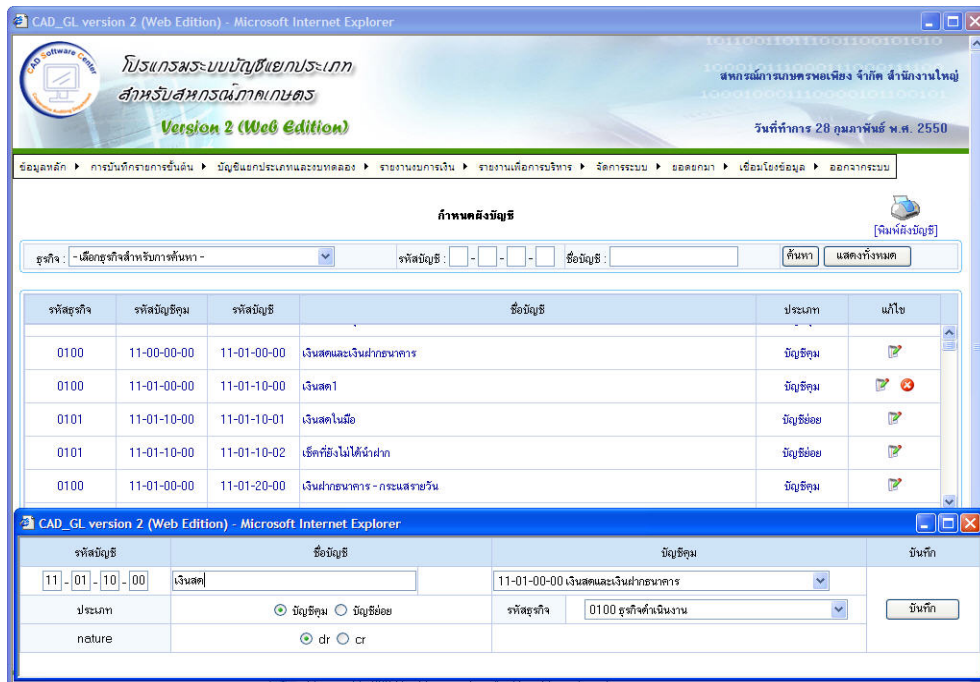
(5.2.1) รหัสบัญชี

(5.2.2) ประเภทบัญชี

(5.2.3) Nature ของบัญชี

(5.2.4) รหัสบัญชีคุม

(5.2.5) รหัสธุรกิจ

รูปที่ 4 - 25 การแก้ไขรหัสบัญชี

5. รายการอัตโนมัติ

สหกรณ์ภาคเกษตรมีขอบเขตการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจน มีรายการค้าที่เกิดขึ้นซ้ำๆ กันเป็นประจำทุกวัน เช่น การนำเงินสดไปฝากธนาคาร การเบิกเงินสดจากธนาคาร การซื้อ - ขาย สินค้า เป็นต้น จึงพบว่ามีรายการที่ต้องบันทึกบัญชีที่เหมือนกันทุกวันหลายรายการ ซึ่งปกติต้องมีการวิเคราะห์รายการแล้วจึงบันทึกที่สมุดบันทึกการขายขั้นต้น

สำหรับรายการที่เกิดขึ้นบ่อยๆ เช่นนี้สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยได้ โดยการวิเคราะห์รายการและกำหนดคู่บัญชีเอาไว้ในโปรแกรม หลังจากนั้นเมื่อต้องการใช้งานผู้ใช้เพียงแต่เรียกรายการดังกล่าวขึ้นมาระบุจำนวนเงินเท่านั้น รายการดังกล่าวนี้เรียกว่า “รายการอัตโนมัติ”

จุดควบคุมภายในระบบงาน

รหัสรายการอัตโนมัติถูกกำหนดโดยโปรแกรม เพื่อใช้อ้างอิงถึงรายการคู่บัญชีที่ได้วิเคราะห์รายการเอาไว้ล่วงหน้า โดยผู้ใช้จะต้องกำหนดชื่อรายการอัตโนมัติสำหรับใช้ในการเลือกรายการมาบันทึกให้สื่อความหมายมากที่สุด เพื่อช่วยให้การบันทึกข้อมูลตรงกับรายการที่ต้องการและตรงตามสมุดรายวันขั้นต้นที่ต้องใช้บันทึก รหัสรายการอัตโนมัติ มีความยาว 6 หลัก ประกอบด้วยตัวอักษร 2 หลักและตัวเลข 4 หลัก

ตัวอักษร 2 หลัก หมายถึง ประเภทของสมุดรายวันขั้นต้นที่ใช้ในการบันทึก รายการ ดังนี้

AR หมายถึง รายการที่ต้องนำไปบันทึกในสมุดเงินสดรับ

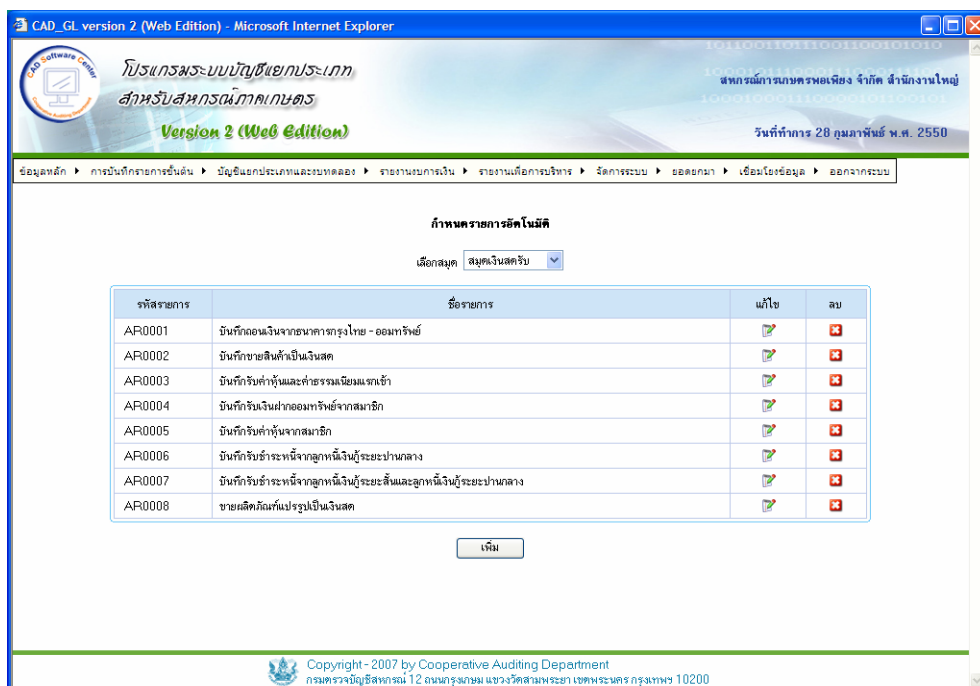
AP หมายถึง รายการที่ต้องนำไปบันทึกในสมุดเงินสดจ่าย

AB หมายถึง รายการที่ต้องนำไปบันทึกในสมุดรายวันซื้อ

AS หมายถึง รายการที่ต้องนำไปบันทึกในสมุดรายวันขาย

AJ หมายถึง รายการที่ต้องนำไปบันทึกในสมุดรายวันทั่วไป

ส่วนตัวเลข 4 หลัก หมายถึง ลำดับที่ของรายการอัตโนมัติ ซึ่งโปรแกรมเป็นผู้กำหนดทั้งในส่วนของตัวอักษรและลำดับที่ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 26 รหัสรายการอัตโนมัติ

รูปที่ 4 - 26 รหัสรายการอัตโนมัติ

ประโยชน์ของรายการอัตโนมัติ

1. ลดเวลาในการวิเคราะห์รายการ การบันทึกบัญชีโดยระบบคอมพิวเตอร์นั้น ขั้นตอนที่ใช้เวลามากที่สุดคือ ขั้นตอนการวิเคราะห์รายการค้า เพื่อกำหนดคู่บัญชีที่จะบันทึก ขั้นตอนนี้ต้องอาศัยนักบัญชีที่มีประสบการณ์ รายการอัตโนมัติจึงช่วยลดเวลาในการทำงานได้อย่างมาก
2. ลดเวลาการบันทึกรายการ ในขั้นตอนการบันทึกรายการ มีหลายกิจกรรมที่ต้องทำ ได้แก่ การเขียนคำอธิบายรายการ การค้นหารหัสบัญชีที่จะนำมาบันทึกรายการและต้องค้นหาที่ละบัญชี ดังนั้นถ้าใบสำคัญ 1 ใบมีหลายบัญชีก็ต้องใช้เวลาในการค้นหามากขึ้น จากนั้นจึงมาระบุจำนวนเงิน การใช้รายการอัตโนมัติสามารถลดขั้นตอนการเขียนคำอธิบายรายการและการค้นหารหัสบัญชี เพราะสิ่งที่มาพร้อมกับรายการอัตโนมัติคือ คำอธิบายรายการ และบัญชีที่ต้องบันทึก ผู้ใช้ทำหน้าที่เพียงระบุจำนวนเงินเท่านั้น จะเห็นได้ว่าสามารถลดเวลาได้อย่างมาก
3. ลดภาระการจัดหานักบัญชีที่มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชี เป็นที่ยอมรับว่า นักบัญชีเป็นบุคลากรที่จำเป็นในหน่วยงาน แต่หาได้ยาก โดยเฉพาะในสหกรณ์ภาคเกษตรที่ด้อยโอกาสในการจัดหานักบัญชีที่มีประสบการณ์ การใช้รายการอัตโนมัติจึงช่วยให้ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบันทึกรายการที่โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรไม่จำเป็นต้องมีทักษะด้านบัญชีมากนัก ก็สามารถจัดทำบัญชีได้

หน้าจอบันทึกรายการขั้นต้น

การบันทึกสมุดรายวันขั้นต้น

ในขั้นตอนของการบันทึกบัญชีด้วยมือ สมุดรายวันขั้นต้นทำหน้าที่ในการจดบันทึกรายการตามเวลาที่เกิดรายการประจำวัน เมื่อสิ้นวันจึงจะสรุปยอดแล้วนำไปบันทึกรายการบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องหรือที่เรียกว่า การผ่านรายการบัญชี (Posting) ซึ่งจะต้องใช้หลักการบันทึกรายการตามหลักบัญชีคู่ แต่สำหรับการบันทึกบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ สมุดบันทึกรายการขั้นต้นนอกจากจะทำหน้าที่บันทึกรายละเอียดตามเวลาที่เกิดรายการแล้ว ยังเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการจัดหมวดหมู่รายการเพื่อสรุปเป็นบัญชีแยกประเภทโดยไม่ต้องทำการผ่านรายการ ดังนั้น เพื่อความถูกต้องของการทำงานในระบบหลักการบัญชีคู่จึงจำเป็นต้องนำมาใช้ตั้งแต่การบันทึกรายการในสมุดรายวันขั้นต้น

สมุดรายวันขั้นต้นที่ใช้ในการบันทึกการมีทั้งสิ้น 5 เล่ม ดังนี้

1. สมุดเงินสดรับ สำหรับบันทึกการรับเงินทุกชนิด ซึ่งมีผลที่จะต้องบันทึกบัญชีเงินสดในมือด้าน “เดบิต”
2. สมุดเงินสดจ่าย สำหรับบันทึกการจ่ายเงินทุกชนิด ซึ่งมีผลที่จะต้องบันทึกบัญชีเงินสดด้าน “เครดิต”
3. สมุดรายวันซื้อ สำหรับบันทึกการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ
4. สมุดรายวันขาย สำหรับบันทึกการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ

5. สมุดรายวันทั่วไป สำหรับบันทึกรายการที่ไม่สามารถบันทึกในสมุดรายวัน
ขั้นต้นที่กล่าวมาแล้วได้

สำหรับใบสำคัญซึ่งเป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการบันทึกรายการแต่ละรายการในสมุด
แต่ละเล่ม มีข้อกำหนดในรายละเอียด ดังนี้

1. อักษรย่อของใบสำคัญแต่ละประเภท กำหนดไว้ ดังนี้
  - RV หมายถึง ใบสำคัญที่ใช้ประกอบการบันทึกรายการในสมุดเงินสดรับ
  - PV หมายถึง ใบสำคัญที่ใช้ประกอบการบันทึกรายการในสมุดเงินสดจ่าย
  - BV หมายถึง ใบสำคัญที่ใช้ประกอบการบันทึกรายการในสมุดรายวันซื้อ
  - SV หมายถึง ใบสำคัญที่ใช้ประกอบการบันทึกรายการในสมุดรายวันขาย
  - JV หมายถึง ใบสำคัญที่ใช้ประกอบการบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป
  - CV หมายถึง ใบสำคัญที่ใช้ประกอบการบันทึกรายการปรับปรุงหลังปิดบัญชี
2. เลขที่ใบสำคัญมีทั้งหมด 10 หลัก มีความหมาย ดังนี้
  - หลักที่ 1 - 2 หมายถึง อักษรย่อของใบสำคัญ
  - หลักที่ 3 - 4 หมายถึง ปี พ.ศ. ของวันทำการจำนวน 2 หลัก
  - หลักที่ 5 - 6 หมายถึง เดือนของวันทำการจำนวน 2 หลัก
  - หลักที่ 7 - 10 หมายถึง ลำดับของใบสำคัญโดยจะเริ่มต้น running ใหม่ในแต่ละ
เดือน

จุดควบคุมภายในระบบงาน

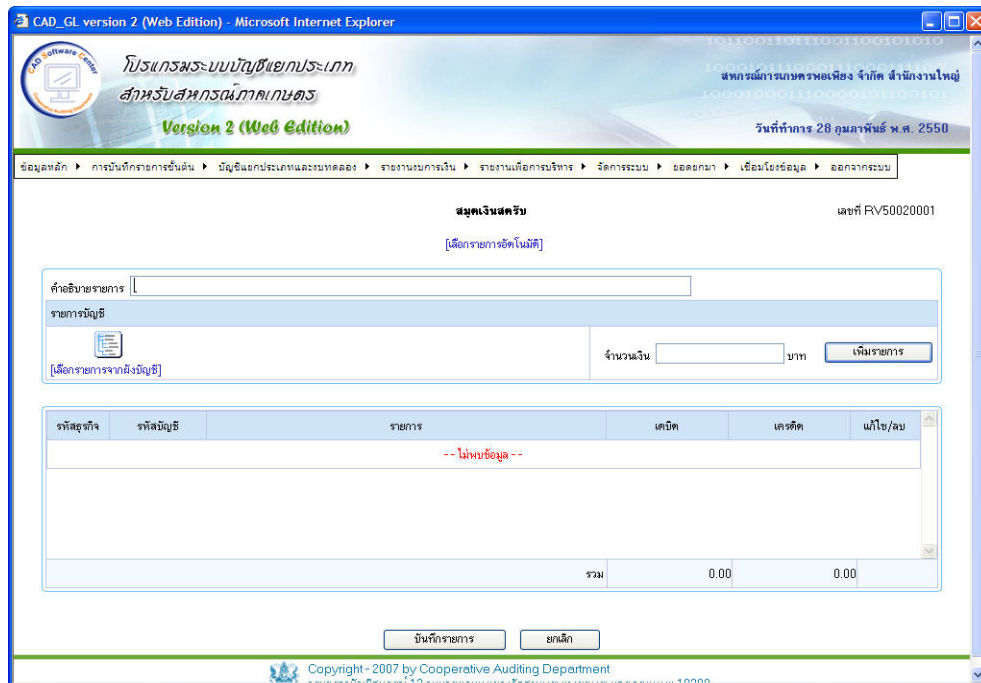
(1) เลขที่ใบสำคัญกำหนดโดยโปรแกรม (Auto Running Number)

เลขที่ใบสำคัญเป็นหลักฐานสำคัญที่จะใช้ในการติดตามตรวจสอบรายการ
รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการควบคุมความครบถ้วนของข้อมูล ดังนั้น จุดควบคุมที่นำมาใช้กับเลขที่
ใบสำคัญจะต้องเป็นจุดควบคุมที่เข้มงวดที่สุด คือ การให้เลขที่โดยโปรแกรม เป็นการประกันว่าจะ
ไม่มีผู้ใช้รายใดที่จะเข้ามาแทรกแซงการกำหนดเลขที่ได้ โดยมีหลักการกำหนดเลขที่ดังนี้

- (1.1) หลักที่ 1 - 2 อักษรย่อกำกับรายการจะเกิดขึ้นตามสมุดที่ใช้บันทึก เช่น
อักษรย่อใบสำคัญเป็น RV เมื่อบันทึกรายการใช้สมุดเงินสดรับ
- (1.2) หลักที่ 3 - 4 ปี พ.ศ. ได้จากปีของวันทำการที่บันทึกรายการ
ตัวอย่างเช่น ปี 2551 โปรแกรมจะนำมากำหนดเลขที่ใบสำคัญเป็น
“51”
- (1.3) หลักที่ 5 - 6 ได้จากเดือนของวันทำการที่บันทึกรายการ ตัวอย่างเช่น
เดือนมีนาคม โปรแกรมจะนำมากำหนดเลขที่ใบสำคัญเป็น “03”
- (1.4) หลักที่ 7 - 10 ได้จากการเรียงลำดับเลขที่ใบสำคัญในเดือนนั้น ๆ

ตัวอย่างเช่น เลขที่ RV 51030018 หมายถึงใบสำคัญในสมุดเงินสดรับลำดับที่ 18
ของเดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2551 ลำดับที่ 18 เกิดจากการให้เลขที่แบบ Auto Running Number ที่

โปรแกรมจะตรวจสอบว่าเลขที่ใบสำคัญรับใบสุดท้ายที่บันทึกแล้วคือลำดับที่ 17 จะนำมาใช้ในการกำหนดเลขที่ใบสำคัญรับใบใหม่โดยการบวกอีก 1 จึงได้เลขที่ 18 ด้วยหลักการนี้จึงให้ความมั่นใจว่าเลขที่ใบสำคัญจะไม่ขาดหายและซ้ำซ้อน โดยโปรแกรมจะแสดงเลขที่ใบสำคัญโดยอัตโนมัติไว้บนหน้าจอมุมบนขวา ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 27 การกำหนดเลขที่ใบสำคัญ

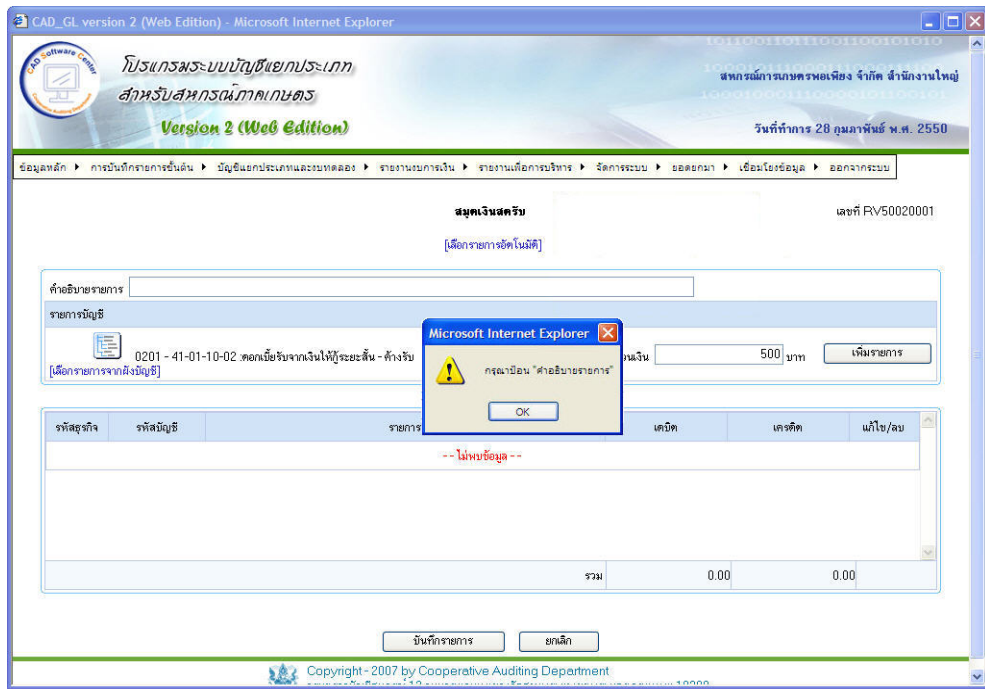
รูปที่ 4 - 27 การกำหนดเลขที่ใบสำคัญ

(2) กำหนดให้ทุกรายการต้องมีคำอธิบายรายการ

ด้วยธรรมชาติของระบบงานคอมพิวเตอร์ที่ไม่สามารถติดตามรายการได้อย่างต่อเนื่องเหมือนเช่นกรณีการบันทึกรายการด้วยมือ ดังนั้น การสร้างความชัดเจนของข้อมูลจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากกว่า คำอธิบายรายการเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะบอกได้ว่าการบันทึกรายการนี้เกิดจากเหตุการณ์ใดและจะถูกนำไปใช้กับรายการตลอดเวลาไม่ว่าจะเรียกดูข้อมูลในมิติใด เช่น การเรียกดูในรูปของบัญชีแยกประเภท หรือการเรียกดูสมุดบันทึกการรายการขั้นต้น เป็นต้น โปรแกรมจึงบังคับให้ผู้ใช้งานจะต้องบันทึกอธิบายรายการ หากผู้ใช้ไม่บันทึกคำอธิบายรายการแล้วจะยืนยันการนำข้อมูลเข้า โปรแกรมจะแจ้งเตือนให้บันทึกคำอธิบายรายการก่อน ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 28 แจ้งให้บันทึกคำอธิบายรายการ

(3) รหัสบัญชีต้องเลือกจากฐานข้อมูล

การบันทึกการรายการในสมุดขั้นต้น จะต้องระบุบัญชีที่ต้องการบันทึก ซึ่งได้จากการวิเคราะห์รายการค้า หากผู้ใช้ระบุบัญชีที่ไม่ตรงหรือไม่มีในฐานข้อมูลจะมีผลให้การประมวลผลผิดพลาด ดังนั้น เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดจึงไม่อนุญาตให้ผู้ใช้ระบุบัญชีโดยการบันทึกรหัสบัญชีเอง แต่ให้เลือกจากฐานข้อมูลเท่านั้น

รูปที่ 4 - 28 แจ้งให้บันทึกคำอธิบายรายการ

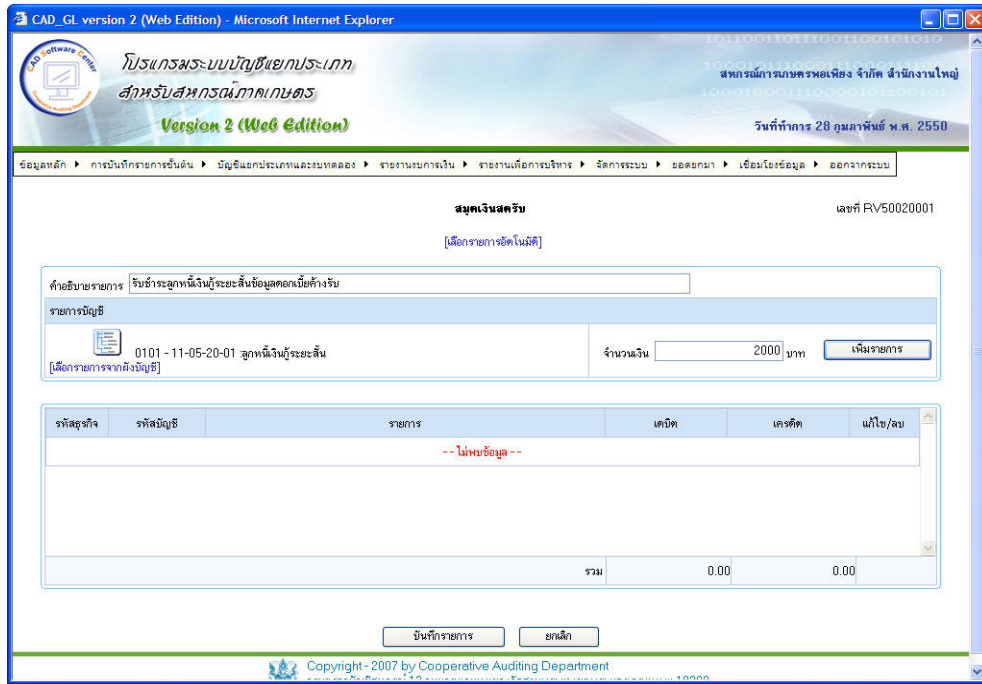
(4) ตรวจสอบการบันทึกบัญชีตามหลักบัญชีคู่

การบันทึกบัญชีโดยต้องปฏิบัติตามหลักการบัญชีคู่ที่ว่า “ทุก ๆ เดบิตจะต้องเครดิตด้วยจำนวนที่เท่ากัน หรือทุก ๆ เครดิตจะต้องเดบิตด้วยจำนวนที่เท่า ๆ กัน” เป็นหลักที่สำคัญอย่างมาก ดังนั้นจุดควบคุมจะต้องเข้มงวดที่สุด โดยกำหนดไว้ในโปรแกรม ให้มีการตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะรับเข้าฐานข้อมูล ว่าผลรวมจำนวนเงินที่นำเข้าด้านเดบิตต้องเท่ากับผลรวมจำนวนเงินด้านเครดิตเสมอ ดังนี้

(4.1) ตรวจสอบการบันทึกบัญชีตามหลักบัญชีคู่ในสมุดเงินสดรับ - จ่าย

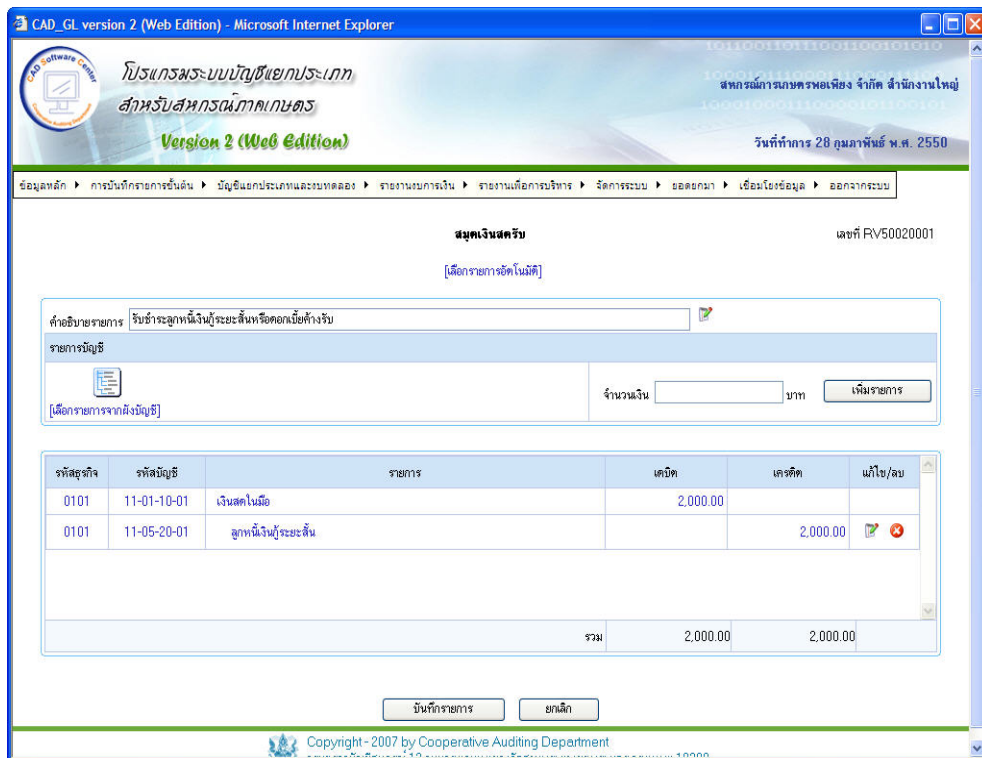
รายการที่บันทึกในสมุดเงินสดรับนั้น จะต้องบันทึกบัญชีด้านเดบิตของบัญชีเงินสดในมือและเครดิตบัญชีที่เกี่ยวข้อง เช่น ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น เป็นต้น ในทางตรงกันข้ามการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสดจ่าย จะต้องบันทึกรายการด้านเครดิตของบัญชีเงินสดในมือเสมอ แล้วเดบิตบัญชีที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ด้วยหลักการเรื่องนี้จึงสามารถนำมาเป็นจุดควบคุมได้โดย

(4.1.1) ให้ผู้ใช้ระบบบัญชีด้านตรงข้ามกับเงินสดในมือด้านเดียว คือบันทึกเฉพาะบัญชีที่จับคู่กับบัญชีเงินสดในมือเท่านั้น และไม่อนุญาตให้ผู้ใช้เลือกบัญชีเงินสดในมือมาบันทึก ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 29 การระบุบัญชีในสมุดเงินสดรับ

รูปที่ 4 - 29 การระบุบัญชีในสมุดเงินสดรับ

(4.1.2) โปรแกรมจะทำการบันทึกบัญชีเงินสดในมือเอง ส่วนจะบันทึกบัญชีด้านใดนั้นโปรแกรมจะตรวจสอบได้จากสมุดที่ใช้ในการบันทึกว่าเป็นสมุดเงินสดรับหรือสมุดเงินสดจ่าย ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 30 การบันทึกบัญชีเงินสดในมือโดยโปรแกรม

รูปที่ 4 - 30 การบันทึกบัญชีเงินสดในมือโดยโปรแกรม

(4.2) ตรวจสอบการบันทึกบัญชีตามหลักบัญชีคู่ในสมุดรายวันชื่อ สมุดรายวันขาย และสมุดรายวันทั่วไป

การบันทึกรายการในสมุดรายวันชื่อ สมุดรายวันขาย และสมุดรายวันทั่วไป มีลักษณะเหมือนกัน คือ ผู้ใช้ต้องระบุบัญชีที่จะบันทึกด้านเดบิตกับเครดิตด้วยตนเอง โปรแกรมไม่อาจทราบได้ว่าผู้ใช้จะบันทึกบัญชีอะไรบ้างในด้านใด ซึ่งแตกต่างไปจากการบันทึกรายการในสมุดเงินสตรับและสมุดเงินสดจ่าย จึงกำหนดจุดควบคุม ดังนี้

(4.2.1) ช่วยวิเคราะห์รายการโดยโปรแกรม

เนื่องจากผู้ใช้ต้องระบุเองว่าบัญชีที่เลือกขึ้นมาั้นจะบันทึกบัญชีด้านใดระหว่างเดบิตกับเครดิต จึงมีโอกาที่จะบันทึกบัญชีผิดด้านได้ เพื่อช่วยเหลือผู้ใช้จึงกำหนดให้โปรแกรมทำการตรวจสอบรหัสบัญชี กับ Nature ของบัญชีนั้น ๆ แล้วนำมากำหนดค่าตั้งต้น (Default) ด้านที่จะบันทึกบัญชีให้ เช่น ผู้ใช้ระบุ รหัสบัญชี 11-06-20-04 บัญชีลูกหนี้การค้า - ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย โปรแกรมจะกำหนดค่าตั้งต้นของการบันทึกบัญชีให้ไว้ที่ด้านเดบิต ทั้งนี้เนื่องจากโอกาสที่จะบันทึกบัญชีด้านเดียวกับ Nature บัญชี นั้นมีโอกาสมากกว่าการบันทึกบัญชีด้านตรงกันข้ามกับ Nature ของบัญชีนั้น ๆ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 31 ช่วยวิเคราะห์รายการโดยโปรแกรม

The screenshot displays the 'สมุดรายวันขาย' (Sales Journal) form in the CAD_GL version 2 (Web Edition) software. The form is titled 'สมุดรายวันขาย' and includes a reference number 'เลขที่ SV50020001'. It features a search field for account names and a dropdown menu for account numbers. Below this, there are radio buttons for 'เดบิต' (Debit) and 'เครดิต' (Credit), along with a 'จำนวนเงิน' (Amount) field and a 'เพิ่มรายการ' (Add Item) button. A table is provided for recording transactions, with columns for 'ลำดับ' (Sequence), 'รหัสธุรกิจ' (Business Code), 'รหัสบัญชี' (Account Code), 'รายการ' (Description), 'เดบิต' (Debit), 'เครดิต' (Credit), and 'แก้ไข / ลบ' (Edit/Delete). The table shows a total of 0.00 for both debit and credit columns. At the bottom, there are buttons for 'บันทึกรายการ' (Save Item) and 'ยกเลิก' (Cancel). The footer of the software interface includes the text 'Copyright - 2007 by Cooperative Auditing Department กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 12 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสนามทราย เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200'.

รูปที่ 4 - 31 ช่วยวิเคราะห์รายการโดยโปรแกรม

(4.2.2) ใช้สีแดงส่งสัญญาณเตือน

โปรแกรมจะแสดงยอดรวมด้านเดบิตกับเครดิตทุกครั้งที่มีการเลือกบัญชีและบันทึกจำนวนเงินใหม่ให้ผู้ใช้ได้เห็นอย่างเด่นชัด กรณีที่ยอดรวมด้านเดบิตยังไม่เท่ากับยอดรวมด้านเครดิตจะแสดงโดยใช้สีแดงเพื่อส่งสัญญาณเตือนให้ผู้ใช้ได้ทราบอย่างชัดเจน ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 32 ใช้สีแดงส่งสัญญาณเตือน

ข้อมูลหลัก > การบันทึกรายการขึ้นต้น > มีบัญชีแยกประเภทและระบบทดลอง > รายงานการเงิน > รายงานเพื่อการบริหาร > จัดการระบบ > ผลิตออกมา > เชื่อมโยงข้อมูล > ออกจากระบบ

สมุดรายวันชาย เลขที่ SV50020001
[เลือกรายการอัตโนมัติ]

คำอธิบายรายการ ชายสินค้าเป็นเงินสด

รายการบัญชี

[เลือกรายการจากผังบัญชี] เดบิต เครดิต
จำนวนเงิน บาท

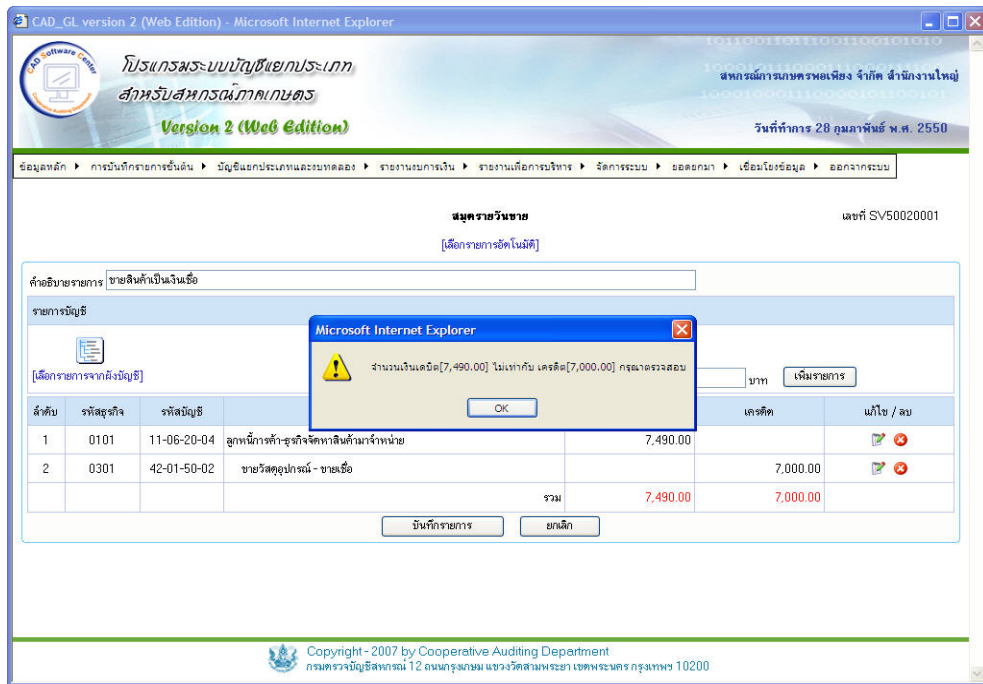
ลำดับ	รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	รายการ	เดบิต	เครดิต	แก้ไข / ลบ
1	0101	11-06-20-04	ลูกหนี้การค้า-สุรจิตรพาณิชย์จำกัดจำนวนจ่าย	7,490.00		
2	0301	42-01-50-02	ชายวิศดุปลารณ์ - ชายเรือ		7,000.00	
รวม				7,490.00	7,000.00	

Copyright - 2007 by Cooperative Auditing Department
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 12 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

รูปที่ 4 - 32 ใช้สีแดงส่งสัญญาณเตือน

(4.2.3) ไม่รับบันทึกรายการที่มียอดเดบิตไม่เท่ากับเครดิต

แม้ว่าจะได้ส่งสัญญาณเตือนตามที่กล่าวแล้วผู้ที่ยืนยันที่จะนำข้อมูลเข้าโดยกดปุ่มบันทึกรายการ โปรแกรมจะแจ้งให้ผู้ใช้ทราบว่า จำนวนเงินเดบิตไม่เท่ากับจำนวนเงิน เครดิต พร้อมแสดงยอดรวมของแต่ละด้านให้ผู้ใช้เห็น และโปรแกรมจะไม่รับข้อมูลเข้าฐานข้อมูล ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 33 ไม่รับบันทึกรายการที่มียอดเดบิตไม่เท่ากับยอดเครดิต

รูปที่ 4 - 33 ไม่รับบันทึกรายการที่มียอดเดบิตไม่เท่ากับยอดเครดิต

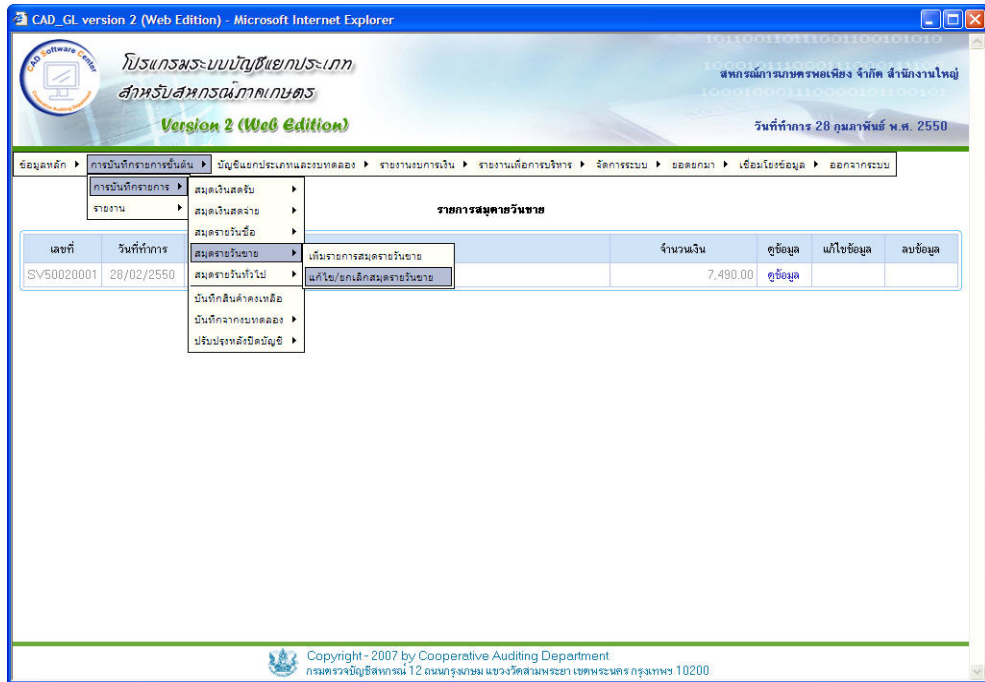
(4.3) ควบคุมการแก้ไขรายการที่ได้มีการบันทึกบัญชีแล้ว

การแก้ไขรายการบัญชีที่โปรแกรมรับเข้าฐานข้อมูลแล้วสามารถดำเนินการแก้ไขได้ตามหลักการต่อไปนี้

(4.3.1) การแก้ไขได้ภายในวัน คือ แก้ไขได้เฉพาะในวันที่เดียวกับวันบันทึกรายการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ถ้าผู้ใช้ตรวจพบข้อผิดพลาดภายในวันที่ทำการบันทึกรายการยังสามารถแก้ไขได้ทั้งคำอธิบายรายการ รหัสบัญชี และจำนวนเงิน แต่ไม่อนุญาตให้แก้ไขเลขที่ใบสำคัญ โดยจะมีปุ่มแก้ไขไว้ให้ผู้ใช้สามารถดำเนินการได้ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 34 การแก้ไขรายการภายในวันทำการ

รูปที่ 4 - 35 การแก้ไขรายการข้ามวันทำการ

การบันทึกสินค้าคงเหลือ

รายการสินค้าคงเหลือเป็นรายการที่มีขั้นตอนการบันทึกบัญชีแตกต่างจากข้อมูลอื่น ๆ ในกระบวนการจัดทำงบการเงินหากเป็นการจัดทำงบการเงินของธุรกิจที่มีสินค้าคงเหลือย่อมต้องใช้กับบัญชีที่มีประสิทธิภาพมากจึงจะสามารถจัดทำได้อย่างถูกต้อง กรณีการจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ก็เช่นเดียวกัน รายการสินค้าคงเหลือปลายงวดมีข้อยุ่งยากในการออกแบบในหลายประเด็น ดังนี้

1. สินค้าคงเหลือปลายงวดตามคำนิยามแล้วถือเป็นสินทรัพย์ แต่ต้องแสดงรายการทั้งในงบดุลและงบกำไรขาดทุน ในการจัดทำงบการเงินโดยทั่วไปมีข้อกำหนดที่ชัดเจนว่า บัญชีหมวด 1 สินทรัพย์ หมวด 2 หนี้สินและหมวด 3 ทุน จะแสดงอยู่ในงบดุล สำหรับบัญชีหมวด 4 รายได้และหมวด 5 ค่าใช้จ่ายจะแสดงในงบกำไรขาดทุน (งบต้นทุนขาย/ต้นทุนการผลิต) การออกแบบระบบงานคอมพิวเตอร์รายการสินค้าคงเหลือปลายงวดเป็นข้อยกเว้นของกฎเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน และต้องออกแบบกฎเกณฑ์เป็นการเฉพาะเพื่อให้สามารถแสดงรายการได้ตามมาตรฐานงบการเงิน

2. ในกระบวนการบันทึกบัญชีด้วยมือ การบันทึกสินค้าคงเหลือปลายงวดเป็นกระบวนการปิดบัญชีเพื่อจัดทำงบการเงิน นั่นคือการจัดทำงบการเงินถูกผูกติดกับการบันทึกปิดบัญชี แต่ในระบบงานคอมพิวเตอร์มิได้เป็นเช่นนั้น กล่าวคือ กระบวนการปิดบัญชีคือการโอนปิดบัญชีหมวด 4 รายได้และหมวด 5 ค่าใช้จ่ายเข้าบัญชีหมวด 3 ทุน และเป็นการเปลี่ยนรอบบัญชีไปอยู่รอบบัญชีปีใหม่ ส่วนการจัดทำงบการเงินนั้นเป็นกระบวนการออกรายงานที่สร้างเป็นคำสั่งไว้ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้ผู้ใช้สามารถเรียกดูได้เมื่อต้องการ ดังนั้น ในการจัดทำบัญชีด้วย

คอมพิวเตอร์จึงต้องสามารถเรียกดูงบการเงินได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการโดยไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดกระบวนการปิดบัญชี

ทั้งสองประเด็นดังกล่าวจึงเป็นข้อพิจารณาที่เป็นสาระสำคัญในการออกแบบระบบงานคอมพิวเตอร์ทั้งกระบวนการนำเข้า การประมวลผล และการนำเสนอข้อมูล

การออกแบบการนำเข้าข้อมูลสินค้ำคงเหลือ

การบันทึกสินค้ำคงเหลือสิ้นงวดเป็นการปรับปรุงข้อมูลสินค้ำคงเหลือเพื่อให้งบการเงินสะท้อนข้อมูลที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ยกตัวอย่างเช่น ถ้าสหกรณ์ต้องการทราบผลการดำเนินการเป็นรายวันก็จำเป็นที่จะต้องทราบยอดสินค้ำคงเหลือเพื่อปรับปรุงยอดสินค้ำคงเหลือทุกสิ้นวัน เป็นต้น จึงออกแบบโดยแยกหน้าจอบันทึกรายการสินค้ำคงเหลือสิ้นงวดออกจากการบันทึกบัญชีตามปกติ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 36 หน้าจอบันทึกสินค้ำคงเหลือ อย่างไรก็ตาม การบันทึกบัญชีสินค้ำคงเหลือสิ้นงวดยังคงมีอยู่โดยให้รวมอยู่ในกระบวนการปิดบัญชี ซึ่งเกิดขึ้นปีละครั้ง สำหรับบัญชีสินค้ำคงเหลือที่ปรากฏในผังบัญชีนั้นกำหนดคุณสมบัติให้เป็นบัญชีสินค้ำคงเหลือต้นงวด

รหัสธุรกิจ	ชื่อธุรกิจ	วันที่ตรวจนับ	สินค้ำสำเร็จรูป ปกติ	สินค้ำสำเร็จรูป เสื่อมชำรุด	วัตถุดิบ ปกติ	วัตถุดิบ เสื่อมชำรุด	สินค้ำระหว่างผลิต ปกติ	สินค้ำระหว่างผลิต เสื่อมชำรุด	ค้างจ่าย
0301	สินค้ำประเภทเกษตร	31/03/2550	29,483.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0302	สินค้ำประเภทน้ำมัน	31/03/2550	62,570.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0303	สินค้ำทั่วไป	31/03/2550	8,500.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0501	ประเภทข้าวเปลือก	28/02/2550	120,000.00	0.00	50,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0506	แปรรูปต่างๆสด	28/02/2550	20,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวม			240,553.85	0.00	50,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00

รูปที่ 4 - 36 หน้าจอบันทึกสินค้ำคงเหลือ

1. ข้อมูลนำเข้าสินค้ำ มีดังนี้
  - 1.1 ประเภทธุรกิจ/โครงการ เพื่อใช้ในการจัดทำงบการเงินแยกตามธุรกิจ/โครงการ
  - 1.2 สินค้ำสำเร็จรูป จำแนกเป็น สินค้ำปกติ กับ เสื่อมชำรุด
  - 1.3 วัตถุดิบ จำแนกเป็น สภาพปกติ กับ เสื่อมชำรุด

- 1.4 สินค้าระหว่างผลิต จำแนกเป็น สภาพปกติ กับ เสื่อมชำรุด
- 1.5 ตัวปู้ย เป็นบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดให้เป็นสินค้าคงเหลือ ใช้กับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. อย่างไรก็ตาม อาจมีตัวปู้ยที่มีได้มีลักษณะตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้วินิจฉัยไว้ ซึ่งจะไม่ถูกจัดเป็นสินค้าคงเหลือ สหกรณ์จะต้องใช้บัญชีให้ถูกต้องตามเนื้อหา ตัวปู้ยที่มีลักษณะเป็นสินค้าคงเหลือจะถูกกำหนดรหัสบัญชีอยู่ภายใต้ รหัส 11-08-00-00 สินค้าคงเหลือ ตัวปู้ยที่มีได้มีลักษณะเป็นสินค้าต้องกำหนดรหัสภายใต้รหัส 11-06-00-00 ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ เฉพาะตัวปู้ยที่มีลักษณะเป็นสินค้าคงเหลือรหัสภายใต้ 11-08-00-00 เท่านั้น ที่จะปรากฏให้นำเข้าข้อมูลในหน้าจอนี้

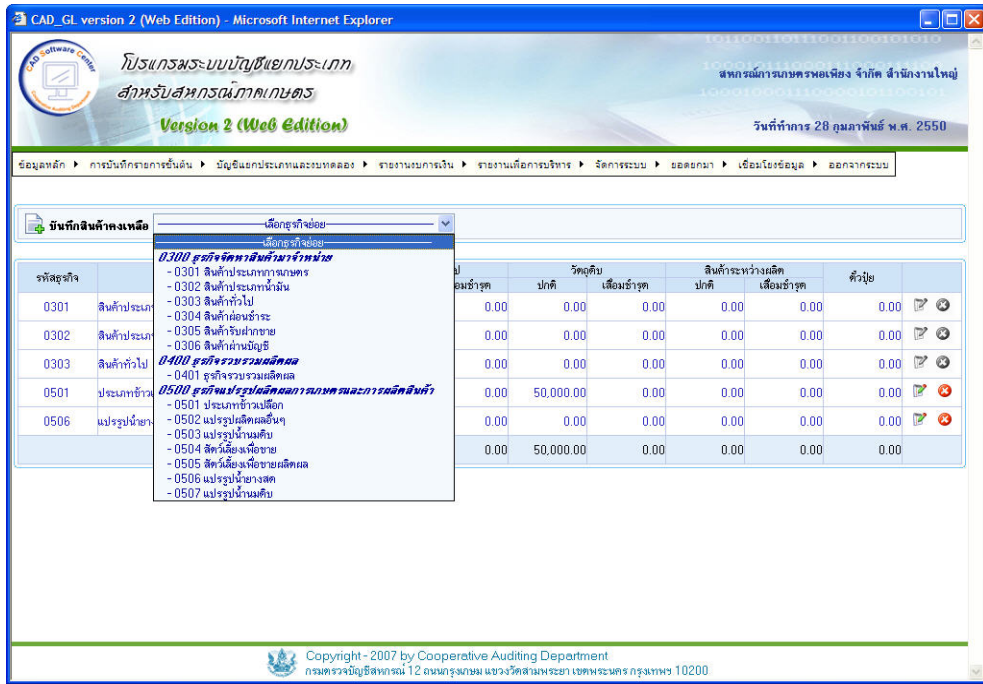
จุดควบคุมภายในระบบงาน

ประเด็นเรื่องสินค้าคงเหลือต้นงวดกับสินค้าคงเหลือปลายงวด เป็นเรื่องสำคัญของการควบคุมภายในระบบงาน เนื่องจากภารกิจของบัญชีสินค้าคงเหลือทั้งต้นงวดกับปลายงวดไม่อาจจะกำหนดรหัสบัญชีเป็น 2 รหัสได้ จึงจำเป็นต้องใช้รหัสบัญชีเดียวกัน แต่ข้อมูลแยกออกเป็น 2 ชุด การที่จะป้องกันความเสี่ยงจากการซ้ำซ้อนของข้อมูลต้องเก็บข้อมูลทั้งสองแยกจากกัน โดยข้อมูลสินค้าคงเหลือต้นงวดถูกเก็บไว้เช่นเดียวกับบัญชีอื่นๆ ในผังบัญชี สำหรับข้อมูลสินค้าคงเหลือปลายงวดถูกจัดเก็บแยกออกมาอีกชุดหนึ่ง โปรแกรมจะรู้ว่าจะต้องใช้ข้อมูลชุดใดโดยพิจารณาจากข้อกำหนดที่ป้อนดำเนินการในการจัดทำงบการเงิน

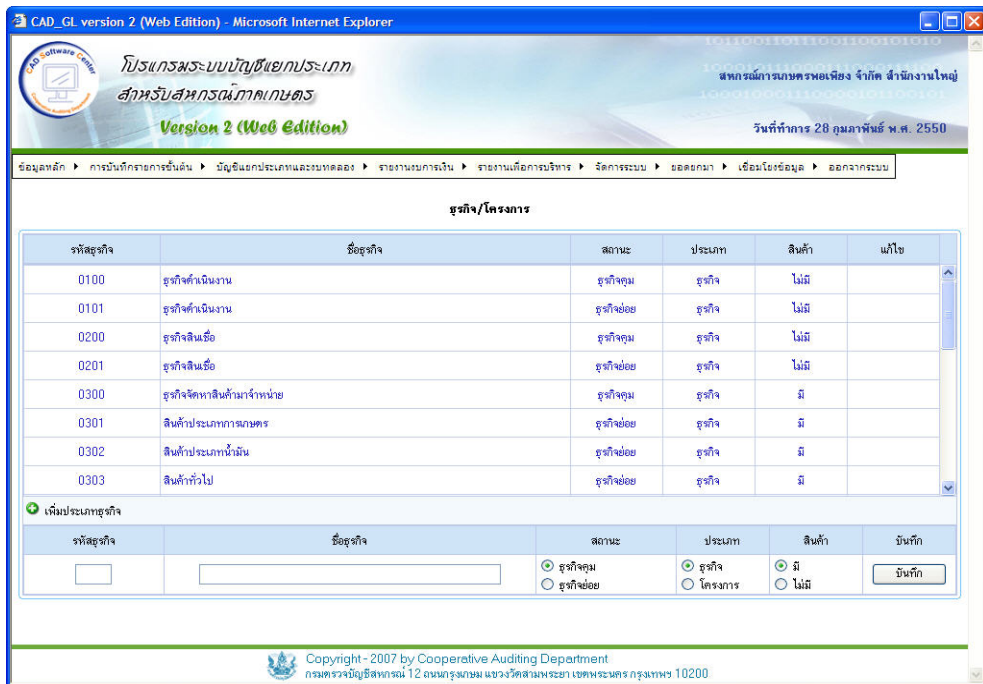
(1) กรองเฉพาะรหัสธุรกิจที่มีสินค้าเท่านั้น

การบันทึกสินค้าคงเหลือจะต้องระบุด้วยว่าเป็นสินค้าคงเหลือของธุรกิจใดเพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบการเงินแยกตามธุรกิจ

รหัสธุรกิจที่ปรากฏให้ผู้ใช้เลือกใช้ตั้งปรากฏตามรูปที่ 4 - 37 เลือกรหัสธุรกิจสำหรับบันทึกสินค้า เพื่อบันทึกสินค้าคงเหลือ ซึ่งจะดึงข้อมูลมาจากธุรกิจที่ระบุไว้ "มีสินค้า" ที่ข้อมูลหลัก การกำหนดรหัสธุรกิจ เท่านั้น ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 38 รหัสธุรกิจที่กำหนดเป็นประเภทมีสินค้า ทั้งนี้ เนื่องจากรายการสินค้าเป็นรายการที่มีลักษณะพิเศษที่ต้องกำหนดวิธีการจัดการที่แตกต่างจากรายการอื่นๆ จึงต้องบอกให้โปรแกรมรู้ตั้งแต่การกำหนดรหัสธุรกิจ ซึ่งเป็นข้อมูลหลัก จากนั้นจะนำมาใช้ในการควบคุมการทำงานของหน้าจออื่นทั้งการนำเข้าข้อมูลและการประมวลผล

ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 37 เลือกรหัสธุรกิจสำหรับบันทึกสินค้า

รูปที่ 4 - 38 รหัสธุรกิจที่กำหนดเป็นประเภทมีสินค้า

(2) ปรากฏช่องข้อมูลให้นำเข้าตามธุรกิจที่เลือก

ข้อมูลสินค้าคงเหลือที่จะต้องทำการบันทึกได้แก่ สินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ และสินค้านำระหว่างผลิต หากผู้ใช้เลือกธุรกิจในกลุ่มธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายหรือธุรกิจรวบรวมผลิตผล โปรแกรมจะให้บันทึกเฉพาะยอดสินค้าสำเร็จรูปเท่านั้น แต่ถ้าผู้ใช้เลือกธุรกิจในกลุ่มธุรกิจแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้าโปรแกรมจะให้บันทึกทั้งสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ และสินค้านำระหว่างผลิต ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 39 การบันทึกสินค้าคงเหลือ

บันทึกสินค้าคงเหลือ		- 0501 ประเภทข้าวเปลือก			
วันที่ตรวจนับ	สาขา	สินค้าสำเร็จรูป	วัตถุดิบ	สินค้านำระหว่างผลิต	ทั่วไป
28/02/2550	ปกติ	120,000.00	0.00	0.00	
	เสื่อมราคา	0.00	0.00	0.00	

รหัสธุรกิจ	ชื่อธุรกิจ	วันที่ตรวจนับ	สินค้าสำเร็จรูป		วัตถุดิบ		สินค้านำระหว่างผลิต		ทั่วไป
			ปกติ	เสื่อมราคา	ปกติ	เสื่อมราคา	ปกติ	เสื่อมราคา	
0301	สินค้าประเภทเกษตร	31/03/2550	29,483.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0302	สินค้าประเภทนม/มัน	31/03/2550	62,570.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0303	สินค้าทั่วไป	31/03/2550	8,500.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวม			100,553.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

รูปที่ 4 - 39 การบันทึกสินค้าคงเหลือ

(3) แก้ไขการบันทึกสินค้าคงเหลือย้อนหลังไม่ได้

สินค้าคงเหลือที่ได้บันทึกเอาไว้แล้วจะไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้ถ้าได้ปิดวันทำการไปแล้ว ข้อมูลจะแก้ไขได้เฉพาะภายในวันทำการเท่านั้น ซึ่งใช้หลักการเดียวกับหลักการบันทึกบัญชีอื่นๆ โดยกำหนดให้ปุ่มแก้ไขกับปุ่มลบมีสีจางซึ่งผู้ใช้ไม่สามารถใช้งานได้ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 40 แก้ไขการบันทึกสินค้าคงเหลือย้อนหลังไม่ได้ สำหรับรายการสินค้าที่ทำการบันทึกในวันทำการ ปุ่มแก้ไขและปุ่มลบจะมีสีเข้ม ผู้ใช้สามารถใช้ดำเนินการได้

รหัสธุรกิจ	ชื่อธุรกิจ	วันที่ครบรอบ	สินค้าสำเร็จรูป		วัตถุดิบ		สินค้าระหว่างผลิต		คงอยู่
			ปกติ	เสื่อมชำรุด	ปกติ	เสื่อมชำรุด	ปกติ	เสื่อมชำรุด	
0301	สินค้าประเภทการเกษตร	31/03/2550	29,483.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0302	สินค้าประเภทน้ำมัน	31/03/2550	62,570.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0303	สินค้าทั่วไป	31/03/2550	8,500.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0501	ประเภทข้าวเปลือก	28/02/2550	120,000.00	0.00	50,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0506	แปรรูปข้าวสาร	28/02/2550	20,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวม			240,553.85	0.00	50,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00

รูปที่ 4 - 40 แก้ไขการบันทึกสินค้าคงเหลือย้อนหลังไม่ได้

หน้าจอบันทึกการขายจากงบทดลอง

การนำเข้าข้อมูลโดยปกติมีแหล่งข้อมูลมาจากรายการค่าประจำวัน จึงนำมาบันทึกที่สมุดบันทึกการขายขั้นต้น ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อบันทึกการขายวันต่อวัน แต่มีบางสถานการณ์ที่แหล่งข้อมูลที่นำมาบันทึกการขายมิได้เป็นรายการประจำวัน แต่เป็นข้อมูลสรุปรายการเคลื่อนไหวของแต่ละบัญชีในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งจะอยู่ในรูปแบบทดลอง 6 ช่อง สถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้กรณีที่สหกรณ์ติดตั้งโปรแกรมและเริ่มใช้หลังวันต้นปีบัญชีมาก การที่จะนำรายการแต่ละวันมาบันทึกบัญชีตามใบสำคัญย่อมต้องใช้เวลามากในขณะที่ต้องการให้มีข้อมูลรายการเคลื่อนไหวเต็มปี

การบันทึกการขายจากงบทดลอง ออกแบบให้รองรับกับฟอร์มของข้อมูลนำเข้าเพื่อความสะดวกในการบันทึกและการสอบทานกับข้อมูลก่อนนำเข้าได้ง่าย จึงมีหน้าจอบันทึกข้อมูลเหมือนงบทดลอง ที่สามารถเลือกบัญชีมาบันทึกได้ที่หลายบัญชี แต่ละบัญชีสามารถบันทึกได้ทั้งด้านเดบิต และ เครดิต

จุดควบคุมภายในระบบงาน มีดังนี้

- (1) ผลรวมด้าน เดบิต ต้องเท่ากับผลรวมด้านเครดิต โปรแกรมจึงจะรับเข้าสู่ฐานข้อมูล
- (2) ขณะที่ผลรวมทั้งสองด้านยังไม่เท่ากัน จะแสดงด้วยสีแดง เพื่อส่งสัญญาณเตือนผู้ใช้ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 41 บันทึกการขายจากงบทดลองผลรวมด้านเดบิตไม่เท่ากับด้านเครดิต

โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร Version 2 (Web Edition) วันที่ทำการ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

บันทึกจากงบทดลอง เลขที่ JV50020001

คำอธิบายรายการ : บันทึกรายการจากงบทดลอง ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 - 28 กุมภาพันธ์ 2550

รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	ชื่อบัญชี	เดบิต	เครดิต	แก้ไข/ลบ
0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	1,062,395.00	1,066,295.00	[+][x]
0101	11-01-20-01	เงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ - กระแสรายวัน	850,000.00	850,000.00	[+][x]
0101	11-01-30-02	เงินฝากธนาคารกรุงไทย - ออมทรัพย์	271,426.00	195,760.00	[+][x]
0101	11-05-20-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น	540,500.00	393,800.00	[+][x]
0101	11-05-30-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลางถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	750,000.00	540,000.00	[+][x]
0101	11-06-20-04	ลูกหนี้การค้า-ลูกค้าจัดหาสินค้าจำหน่าย	399,224.00	391,487.00	[+][x]
0101	12-01-21-01	หุ้นชุมนุมสหกรณ์ภาคเกษตร	1,500.00		[+][x]
รวม			5,048,827.00	5,048,927.00	

Copyright - 2007 by Cooperative Auditing Department กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 12 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

รูปที่ 4 - 41 บันทึกรายการจากงบทดลองผลรวมด้านเดบิตไม่เท่ากับด้านเครดิต

(3) เมื่อผลรวมของทั้งสองด้านเท่ากันแล้วจึงแสดงด้วยสีดำ มีความหมายว่าสามารถบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลได้ ดังปรากฏตามรูปที่ 4 - 42 บันทึกรายการจากงบทดลองผลรวมด้านเดบิตเท่ากับเครดิต

โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร Version 2 (Web Edition) วันที่ทำการ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

บันทึกจากงบทดลอง เลขที่ JV50020001

คำอธิบายรายการ : บันทึกรายการจากงบทดลอง ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2549 - 28 กุมภาพันธ์ 2550

รหัสธุรกิจ	รหัสบัญชี	ชื่อบัญชี	เดบิต	เครดิต	แก้ไข/ลบ
0101	11-01-10-01	เงินสดในมือ	1,062,395.00	1,066,295.00	[+][x]
0101	11-01-20-01	เงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ - กระแสรายวัน	850,000.00	850,000.00	[+][x]
0101	11-01-30-02	เงินฝากธนาคารกรุงไทย - ออมทรัพย์	271,426.00	195,760.00	[+][x]
0101	11-05-20-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น	540,500.00	393,800.00	[+][x]
0101	11-05-30-01	ลูกหนี้เงินกู้ระยะปานกลางถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	750,000.00	540,000.00	[+][x]
0101	11-06-20-04	ลูกหนี้การค้า-ลูกค้าจัดหาสินค้าจำหน่าย	399,224.00	391,487.00	[+][x]
0101	12-01-21-01	หุ้นชุมนุมสหกรณ์ภาคเกษตร	1,600.00		[+][x]
รวม			5,048,927.00	5,048,927.00	

Copyright - 2007 by Cooperative Auditing Department กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 12 ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

รูปที่ 4 - 42 บันทึกรายการจากงบทดลองผลรวมด้านเดบิตเท่ากับด้านเครดิต